

## Interview met mevrouw A. de Vries-de Vries

*Op een prachtige herfstdag in oktober 2002 reed ik naar een hoek van Eemnes die ik nauwelijks ken: de Goyergracht. Daar woont, in het bos, vlakbij het openluchttheater op landgoed de Lieberg, mevrouw De Vries-de Vries. Ik ging erheen om met haar te praten over haar leven op de Lieberg, maar het verleden werd vaak verdrongen door de bevlogen verhalen over de strijd die zij momenteel voert voor het behoud van de oorspronkelijke functie van het landgoed.*

### **Jeugd**

Ik heet Adriaantje de Vries, ik ben geboren in Callantsoog op 17 maart 1919, waar ik ook mijn hele jeugd heb doorgebracht. We waren met 5 kinderen thuis, ik was de oudste. Met mijn twaalfde kwam ik van school en ging ik werken. Toen ik 15 was, ging ik bij mijn tante in Breezand wonen, zij had hulp nodig en het was toen een gunst dat je ergens in huis mocht komen waar je te eten kreeg. Ik had twee of drie werkhuizen in de week zodat ik kleren en dergelijke kon kopen. Ik raakte steeds meer gehecht aan mijn neef Arend die in de bollen werkte. Hij kreeg onverwachts, doordat een vroegere meester van hem een goed woordje had gedaan, een baan op dit landgoed aangeboden. Het landgoed De Lieberg was sinds 1936 in bezit van de Algemene Metaalbewerkerbond. Door een groep werklozen werd een vijver gegraven, een openluchttheater gebouwd en het woonhuis werd verbouwd tot kamphuis met een klein gedeelte voor de beheerder. Ze hebben het terrein opgeknapt zodat het als kampeerterrain te gebruiken was. Toen alles klaar was, moesten ze iemand hebben voor de tuin, het bos, het huis. Wij kwamen op zicht (ik zat toen voor het eerst in een trein) en we werden goedgekeurd. Ik was 21 toen ik hier naar toe kwam, het was in 1940, net voor de oorlog. We waren nog heel jong, ongetrouwd en niet christelijk. Mijn ouders hebben ons meteen in ondertrouw gedaan want het was eigenlijk hokken wat we hier deden.

### **Buren**

Toen we kwamen wonen aan de Goyergracht-Zuid, woonden er hier bijna geen gezinnen maar vooral kluizenaars. Hier vlak naast woonde Evert Slagveld, die was helemaal vies en vervuild. Met Slagveld had ik medelij, die gaf ik wel eten en hij kwam hier wel eens kaarten. Mijn broer was toen een jongen van een jaar of 20 en die zei: "Als die Slagveld komt, dan ga ik het huis uit, die vent die stinkt!" Toen Slagveld's huis werd verkocht lag daar vreselijk veel vuil, hij



*Ansichtkaart van "De Lieberg".*

leegde zelfs iedere dag zijn po uit het raam, dode bokken lagen er te stinken en daar staan nu allemaal mooie villa's.

Dan had je Wous de Wit op de Oud Eemnesserweg, dat was ook een excentriek mannetje. Wous had aardbeien en een boomgaardje, bij iedere aardbeiplant maakte hij een kuiltje om zijn behoefte te doen want dan groeiden de aardbeien volgens hem beter. Wous paste op me met onweer. Arend, mijn man, had hem gevraagd of hij dat wou doen omdat ik zo bang was als het onweerde. Ik herinner me ook de oude Schuurman en de stropers Knopperts. Schuurman was een man die zich bezighield met politiek en zo, die ging in het postkantoor en op straat zijn ideeën prediken. Dan had je ook nog een fotograaf, een heel deftige man, hij droeg nette kleren, dekte iedere avond de tafel met een bloemetje en een wit kleed en deed het raam open zodat iedereen het kon zien. In 1940 waren mijn eerste "normale" burens de boerenfamilie Kruithoed verderop. Met die familie hadden we veel contact, hij was handelaar in vee. Ze waren vrienden met iedereen, zo deelden ze aan iedereen weckflesjes met bijvoorbeeld pruimen uit. De schrijver Toepoel en zijn vrouw waren gerenommeerde mensen. Zijn vrouw was meen ik Hindoestaanse en die had een kapel in haar tuin en dat was zo'n apart mens. Toepoel werd op een gegeven moment kinds, hij praatte over zijn honden alsof het mensen waren. Ze waren het bekijks van de Goyergracht. En dan was er natuurlijk het naaktloperskamp van Van Till, die liep altijd met een witte jas vlindertjes te vangen hier op het veld.

## Lieberg

Het is wonderlijk, maar sinds wij hier gekomen zijn, is er nooit wat bijgebouwd. Wij woonden in dit huis in een kamertje met een opklapbed. Ik heb hier 20 jaar gewoond zonder licht en water: we hadden een pomp en een carbidlampje, dat was gewoon zo. Het huis is van binnen en buiten nog precies hetzelfde, dezelfde troep staat er nog in, stoelen, boekenkasten, kachel, al 60 jaar lang.

Er zijn plannen geweest om er een groot vakantieoord van te maken, maar dat kon niet; door de Tweede Wereldoorlog was het te duur en later kwam de oorlog met Korea. Er werd hier van alles georganiseerd; landdagen en allerlei feesten. Ik werkte hier in huis en moest soms op het grote fornuis eten koken voor de gasten, mijn man zorgde voor het onderhoud van het terrein. Het terrein was toen 15 hectare groot en prima in orde. Het was pas aangelegd met prachtige bloemenborders en kort gemaaide gazons. Het terrein werd eerst zeer intensief gebruikt, de gasten konden kamperen maar het was ook mogelijk om



*Gemeenteraad van Eemnes, foto is genomen op 6-9-1966.*

*Staand vlnr.: Willem Wouda (Boerenpartij), Jacob v. 't Klooster (KVP), de heer Stoffels (VVD), Goos Hagen (Prot.chr.), Kees van Leeuwen (KVP), Arend de Vries (PvdA), Gijs Roodhart (Prot. chr.), Jo v. Tinteren (PvdA), Jan v.d. Hoven (KVP)*

*Zittend vlnr.: Cornelis Ruizendaal (Prot. chr.), Bep de Bruijn (KVP), burgemeester A. de Bekker, gemeentesecretaris Reinhout.*

in het kamphuis te overnachten; boven op zolder waren 40 slaappleatsen. De kampeerders kookten zelf, maar je kreeg ook wel eens mensen van kantoor. Soms kwam er een telegram waarin stond dat ze kwamen eten, dan bestelden ze bijvoorbeeld snijbonen en rosbief. Het is wel eens gebeurd dat zo'n telegram een uur van te voren kwam. Ik heb het altijd weten te redden. Het was soms wel een hectisch bestaan, vooral als de groepen wisselden en ik alles snel schoon moest maken. Ik organiseerde zelf geen activiteiten, ik kreeg te horen wie er kwamen en wat ik daarvoor moest regelen. Er kwamen hier soms duizenden mensen, ik herinner me dat we eens 1100 pakketten moesten maken met 4000 broodjes, de hele buurt hielp, er was toen een groot feest, ik denk dat het 60-jarig bestaan van de metaalbond gevierd werd. De burens leefden mee, vonden het ook leuk, er waren nooit problemen.

### **Oorlog**

In 1943 werden alle bazen van de bond door de Duitsers opgepakt en in een kamp geplaatst. Het Arbeidsfront nam het heft in handen. Toen dat gebeurde wilden wij weggaan van De Lieberg, maar op verzoek van Jan Landman, de penningmeester van de bond die niet vast zat, zijn we toch gebleven. Hij zei dat het maar voor korte duur zou zijn en dat we door te blijven konden voorkomen dat alles gestolen werd.

Het Arbeidsfront gaf werkmensen vergunning om hier met vakantie te gaan. We hebben hier toen 40 van die fabrieksmeiden gehad. Ik heb toen ook voor hen gekookt. Het eten was geen probleem want ze namen hun bonnen mee.

We hebben vanaf het begin van de oorlog veel onderduikers gehad, ik wist soms niet eens wie er zaten. Er waren Joden op doortocht bij, maar ik heb ook mensen voor vast gehad. Veel mensen die op de vlucht waren voor razzia's kwamen hier. Ze sliepen boven, soms wel met 40 tegelijk. Ik had genoeg eten voor ze want we ruilden met de boeren hout voor aardappelen. Het is een keer gebeurd dat er zo'n bijna Hitler op bezoek kwam, die ging op de divan zitten. Maar een onderduiker had zich net daarvoor snel onder de divan verstopt! We hebben hier nooit een inval gehad. Dat was misschien wel te danken aan een lid van de bond dat hier een tuin had. Toen de Duitsers hier hout weg wilden halen, heeft hij tegen ze gezegd dat het hier een sanatorium was van tbc of zo iets en toen waren ze zo weg. En de bomen zijn blijven staan.

Ik ben nooit bang geweest, de angstigste periode vond ik toen het huis aan het einde van de oorlog gevorderd werd door de Hollandse SS en wij in het kippenhok hebben gezeten. Maar eigenlijk was ik toen meer kwaad dan bang. Ze hebben met 25 man een paar weken in ons huis gezeten. In het kippenhok zat een gans te broeden, er zaten ook nog een geit en kippen, ons opklapbed kon er nog net staan. Ik had op de deur van het hok geschreven: "In de aap geloogerd". Ik had een bloedhekel aan die mannen. Ik was nog jong en ze sjansten



*De vijver op het landgoed in 1944.*

met me. Er waren buurvrouwen van de Heidelaan die met ze hoereerden. Toen zijn ze vertrokken omdat de oorlog was afgelopen, al onze kleren hebben ze meegenomen. In het huis hadden ze ook veel vernield. De bedden boven, een soort houten kribben hadden ze verbrand in de kachel. In de kamer hadden ze stro gegooid, daar sliepen ze op. Overdag gingen ze op rooftocht, de boeren af.



*1940: vlnr. Rien ?, mevr. Adriaantje de Vries, haar man Arend de Vries en Henk v.d. Born, de zoon van de voorzitter van de metaalbewerdersbond.*



*Het openluchttheater in 1941.*

## **Amsterdam**

In 1954 werd het landgoed verkocht aan de gemeente Amsterdam want het werd te klein voor de bond. Dat was een akelige tijd, we hadden meegekund naar het nieuwe terrein van de bond, Ginkelduin (op de Heuvelrug). Daar hadden ze een heel groot gebouw dat ze voordelig konden kopen. Het was voor hen gunstiger dan hier nieuw te bouwen. Mijn man had nog wel meegewild maar we waren 14 jaar hier, we hadden hier alles geplant, ik was hier verantwoord. Toen heeft de metaalbond het voor elkaar gekregen dat wij hier konden blijven; we kwamen in dienst van Amsterdam. Toen ging het niet erg anders. De bazen van de metaalbond stuurden hier hun vrouwen naar toe om aan te sterken in dit kamphuis en de gemeente Amsterdam deed hetzelfde. In de zomer had je hier kampen van drie verschillende scholen, dat is in '54 begonnen en dat is nog steeds zo.

Er werden niet alleen zomerkampen georganiseerd, maar ook het openluchttheater werd vaak verhuurd, misschien wel 100 keer per jaar, aan scholen, aan kerken, voor een tentenshow etc. Het hele jaar door kwamen hier bussen met schoolkinderen voor één dag. Ze noemden het hier de pretvelden van Eemnes, zelfs de prinsen hebben we hier gehad. Dat is zo doorgegaan tot 1986; in dat jaar is het terrein geschonken aan het Goois Natuurreservaat op voorwaarde dat het openluchttheater gehuurd moest kunnen worden en de kinderkampen konden doorgaan. Mijn man en ik waren inmiddels in 1982 met pensioen gegaan. Er was altijd tegen ons gezegd dat wij dan uit het huis zouden moeten. We hadden het bericht al binnen op welke datum het huis ontruimd moest zijn en wie komt er op ons pad? Meneer De Wit, hij was burgemeester van Alkmaar geweest en was toen commissaris van de koningin in Noord-Holland en voorzitter van het Goois Natuurreservaat. Hij bleek een vriend te zijn van iemand die bij ons ondergedoken zat in de oorlog. Hij heeft binnen twee weken voor



*Een gedeelte van de deelnemers aan de bus-tocht luistert naar een spreker in het openluchttheater.*



*Zomer 1938: de bussen van de Metaalbewerdersbond staan in Amsterdam klaar voor vertrek naar o.a. Eemnes.*

ons geregeld dat we hier toch konden blijven als huurders. De woning bleef van de gemeente Amsterdam, wij konden erin blijven wonen tot we overleden waren en ook een nieuwe eigenaar zou ons er niet uit kunnen zetten. In 1991 zat Amsterdam op zwart zaad en wilde dit huis kwijt, voor 165.000 gulden hebben we het toen gekocht. Drie jaar later is mijn man overleden. Mijn bezit is nu het huis, een groot stuk grond achter het huis en het stuk grond vóór het huis met de vijver.

### **Uniek leven**

We hebben het werk altijd met zijn tweeën gedaan, er was geen ander personeel, we hebben geen kinderen gekregen, we zijn altijd met zijn tweeën bezig geweest, fantastisch! We verdienden niet veel, maar we hebben nooit geklaagd. Het was heerlijk om hier te werken. Mijn man kon alles doen wat hij wilde. Af en toe kwam er een baas uit Amsterdam op visite voor een leuk dagje met zijn vrouw en kinderen. Het is een uniek leven geweest, echt waar. Ik heb nog honderden vrienden, want al die oudere mensen hun kinderen en die hun kinderen komen nog altijd naar me toe. Ik stik van de kennissen. Ze noemen me allemaal tante Zus.

### **Arend**

Arend was een uniek stuk mens, een oermens. Hij deed zoals hij was, iedereen mocht hem graag. Als er een vreemde auto het terrein opreed liep hij naar buiten en riep: "hallo, hallo". Hij ontving iedereen met open armen. Hij heeft ook voor de PvdA in de gemeenteraad van Eemnes gezeten. Hij heeft een keer in de krant gestaan wegens een opmerking die hij maakte over de restauratie van de kerk die veel geld moest kosten. Hij had tijdens de raadsvergadering gezegd: "Waarom moet dat nou? Giet de kerk maar vol met gewapend beton!"



*Arend de Vries met geschoten wild.*

Toen Beatrix trouwde, moest er een heraut te paard komen, dat kostte ook een hoop geld. Dat soort dingen vond hij zonde. Hij zei: "Zo langzamerhand weet toch heel Nederland wel dat die meid trouwen gaat." Het gekke was dat hij veel meer sympathiseerde met Jacob van 't Klooster, met de katholieken. Dat was de man voor hem, Van Tinteren, daar had hij het niet erg op en dat was zijn makker. Dus hij stemde soms tegen de PvdA in, hij deed zoals hij zelf dacht.

Hij heeft 8 jaar in de raad gezeten, van ±1960 tot 1968, toen wilde hij niet meer. Het raadswerk werd steeds drukker. Eerst was het een onderonsje, een klap met de hamer en de vergadering was af en dan gingen ze een borreltje drinken met De Bekker, een hele aardige burgemeester. Toen werd de gemeenteraad groter en er kwam veel meer aan de orde, dat kon hij niet aan. De vergaderingen waren pas laat afgelopen, hij sliep er niet van 's nachts. Hij heeft ervoor gezorgd dat hier brievenbussen kwamen en licht want dit was vroeger een vergeten hoek van Eemnes, de armoedhoek en nu is het de goudkust!

### **Herinneringen**

Ik heb hier zoveel meegemaakt, het is moeilijk om iets heel bijzonders te noemen. Mijn man had hier de jacht, hij mocht op 40 ha jagen. Daardoor kreeg hij allerlei vrienden van de betere stand; artsen, de chef van de AVRO-studio e.d. Die kwamen met hele dure pakken en geweren maar schieten konden ze helemaal niet. Ik had er zo'n hekel aan die jachtdagen, ik hield niet van dat schieten. Aan het eind van de jacht mocht iedereen een beest uitkiezen en dan was ik de gastvrouw. Iedereen kwam dan in huis voor een borrel koffie of soep. Al die mannen zaten sterke verhalen over de jacht vertellen. Ontzettend leuke dingen heb ik hier meegemaakt. Ik ben van plan als alle zorgen achter de rug zijn om mijn memoires op te gaan schrijven.

### **Toekomst van het landgoed**

Al voordat mijn man overleed hadden we samen besproken dat dit stuk grond de functie van recreatiegebied voor kinderen zou moeten houden. Ik wilde het terrein eerst nalaten aan het Ronald McDonaldhuis zodat kinderen met kanker hier op vakantie konden komen. Ik had al zulke leuke plannen; ik wou een ponypaardje kopen en had al knutselmateriaal in huis, ik zag de kinderen hier al lopen met hun kale koppies. Later ben ik bezig geweest voor verstandelijk gehandicapten, maar niets is gelukt. Maar ik word aan alle kanten tegengewerkt, de gemeente ligt dwars, heeft de bestemming recreatie van het terrein gehaald en is bang voor klachten van de burens. Volgens mijn advocaat had dat nooit gemogen, dus ik voer nu een juridische strijd om die bestemming weer terug te krijgen. De uitspraak komt binnenkort. (*De bestemming recreatie is inmiddels weer terug*) Ik word op dit moment ook zeer goed gesteund door de stichting "De Ombudsman", ik heb het hoofd ervan al hier gehad. Die zegt: "Het is een soap wat hier gebeurt." Dat geeft me weer moed. Ook de mensen van GS vinden het een prachtig plan, maar de wet en de gemeente kunnen een hoop verzieken. Iets kleinschaligs moet toch mogelijk zijn.

Vroeger waren er nooit problemen met overlast. Maar als sommige burens tegenwoordig maar één stem horen, dan staan ze al op de stoep. Ik heb al naar B&W geschreven: straks moeten de vogels afgeschoten worden omdat ze zin-





*De beheerderwoning in 1990*

gen, de vijver moet dicht voor de kwakende kikkers. Het enige wat ik kan is doofstomme kinderen huisvesten. Maar er zijn gelukkig ook burenen die me steunen.



*De klokenstoel in 1940.*

Maar ik ben oud, ik mankeer van alles en heb waarschijnlijk niet zo lang meer te leven. Daarom heb ik nu een stichting opgericht zodat ik het niet alleen hoef te doen. Als ik er niet meer ben, heeft de stichting het recht om alles verder te regelen. Maar het terrein wordt nooit verkocht!! Mijn broer zegt: "Je bent hartstikke gek! Je hebt er maar zorgen van, waarom verkoop je het niet? Dan geef je het geld gewoon weg aan goede doelen." Maar ik denk er niet aan!

De stichting gaat zorgen dat mijn

wens verwezenlijkt worden, als er een instantie op hun pad komt die het goed meent en garandeert dat het minstens 25 jaar zo blijft, dan kunnen ze het daaraan meteen overdoen.

Ik zou nu het liefste willen dat er meteen iemand kwam wonen in dit huis. Het mooist zou zijn dat de stichting er al vast een beheerder in zet voor later voor wie er bijvoorbeeld een stukje aangebouwd zou worden zodat ik aanspraak heb. Als je nadenkt dat we hier alles, iedere boom hebben laten groeien, dat we hier samen 54 jaar hebben gewerkt en dat je er nu zo voor vechten moet, dat is onbegrijpelijk. Ik hoop dat ik het nog voor mijn dood weet wat er gebeuren gaat en dat er mensen hier komen wonen die net zo blij zijn als wij met zijn tweeën hier altijd waren.

*Ik wil mevrouw de Vries hartelijk danken voor haar medewerking aan dit artikel en ik wens haar veel sterkte in de strijd!*

*Marga van Kleinwee  
Kerkstraat 15  
3755 CK EEMNES  
tel. 5389849*